

Vedrørende Hjørring Kommunes støtte til Odden

Den 14.6.2014 afgav vi hørings svar til kommunen vedrørende konsekvenserne af et eventuelt bortfald af al kommunal støtte til Odden. D. 24.6.2014 havde vi foretræde for udvalget for fritid, kultur og bosætning, hvor forskellige muligheder for besparelser blev drøftet. Herefter blev vi gjort bekendt med Byrådets beslutning om i 2016 at tage fornyet stilling til spørgsmålet om støtte til Odden med udgangspunkt i en plan for Oddens fremtidige økonomi.

Siden 2014 har vi søgt at reducere behovet for driftsstøtte til Willumsen-samlingen på Herregården Odden gennem besparelser og øget egen indtjening.

En marketingplan, udarbejdet med fondsstøtte af en konsulent, undersøgte i 2014-15 forskellige muligheder for delvis finansiering af driften gennem sponsorater, men man måtte konkludere, at det ikke var muligt at opnå bidrag ad den vej i en tilstrækkelig størrelsesorden til at offentlig støtte ville blive overflødig. Derimod pegede rapporten på en række større og mindre tiltag og forbedringer, som siden er blevet iværksat.

Desuden har vi i 2014-15 foretaget følgende dispositioner:

- Vi har omlagt kreditforeningslån og opnået en besparelse på 25 %.
- Vi har med støtte fra flere fonde installeret et stort jordvarmeanlæg, der har nedbragt opvarmningsudgifterne med 25-30 %.
- Vi har i to omgange forhøjet entreprisen fra kr. 50 til kr. 70. Også prisen for omvisninger og gruppebesøg er øget.
- Vi har opnået en 10-15 % besparelse på lønudgifter gennem øget frivillig assistance.
- Vi har søgt at øge udlejningen af Kavalersfløjens gæstelejlighed gennem etablering af et B+B tilbud.

Den samlede effekt heraf er en reduktion af driftsomkostningerne med ca. 25%. Til ovenstående bemærkes, at det er ikke muligt at øge indtjeningen under pkt. 3. Entrépriserne er nu, sammenlignet med andre attraktioner og museer, med hvilke vi konkurrerer i området, på det maksimale beløb. Yderligere forhøjelser vil medføre et fald i besøgstallet. Reduktion i åbningstiden vil ligeledes medføre et indtægtstab. Ligeledes vil det ikke være muligt at øge den frivillige indsats, der allerede nu udgør 1 ½ årsværk.

Derimod vil en afløsning af det nuværende kreditforeningslån med et rente- og afdragsfrit lån kunne nedbringe støttebehovet med 60.000 kr. årligt.

Igangværende projekter

Vi har igennem det seneste årti på Odden modtaget betydelige beløb i fondsstøtte til restaurering af herregården og dens omgivelser. Samlet drejer det sig om 11,8 mi kr. Størstedelen heraf har været lønmidler. De udførte arbejder har haft positive beskæftigelsesmæssige konsekvenser for kommunen, idet de helt overvejende er blevet varetaget af lokale håndværkere og entreprenører. Vi arbejder for nærværende med to større projekter, der begge ligeledes påregnes finansieret af fondsmidler og udført af lokale firmaer.

Genskabelsen af Odden Møllesø

Genskabelsen af søen, der forsvandt ved dræning omkring år 1900, er et led i den reetablering af herregårdens omgivelser, der blev indledt i 2013 med erhvervelse af et areal nord for Odden. Det pågældende areal blev erhvervet med fondsstøtte på 670.000 kr. Her er på en del af arealet nu rejst skov, som vil indgå i forbindelse med skoven syd for Oddenvej. En i 2015 indviet natursti gennem skoven føres videre langs plantningen til arealet, hvor møllesøen søges genskabt.

Området gøres herved tilgængeligt som rekreativt areal for såvel nærbefolkningen som turister. Dette øger opmærksomheden omkring Odden som attraktion.

Med 206.000 kr i fondsstøtte har vi i 2015 fået udarbejdet et omfattende forprojekt til genskabelsen af søen. Firmaet Orbicon har foretaget boringer og andre nødvendige undersøgelser vedr. alle forhold på grunden. Projektet har været behandlet i Hjørring Kommunes afdeling for teknik og miljø, der har godkendt, at vi nu søger om midler til en detailprojektering og udarbejdelse af licitationsmateriale. Projektet er udformet, så søen samtidig kan tjene som regnvandsbassin i forbindelse med den kommende kloakseparering i Mygdal-området, som kommunen påregner at skulle foretage i 2017. Når detailprojekteringen, der foregår i nær kontakt med kommunens teknikere, er afsluttet, vil vi søge om fondsstøtte til udførelsen af arbejdet. Den samlede udgift til projektering, som afholdes af Odden, er på kr. 390.000 kr. Vi påregner at søge fondsstøtte til selve udførelsen med yderligere c. 800.000 kr. Gennemføres projektet som planlagt, vil det medføre en ikke ubetydelig besparelse for Hjørring Kommune.

Restaurering af lejlighed i Kavalerfløjen

Ved en arkæologisk undersøgelse i 2016 er det påvist, at den nuværende lejlighed i den vestlige del af Oddens sydfløj er etableret oven på flere ældre lag i den over 500 år gamle bygning. Bygningstekniske undersøgelser viser endvidere, at indretningen af lejligheden er foretaget efter 1950. Lejligheden er i dårlig forfatning, idet fugt fra de ældre bygningslag trænger op i murene og i den ovenliggende etage. Vi ansøger derfor Kulturstyrelsen om tilladelse til en gennemgribende istandsættelse på basis af et skitseprojekt, der forventes at foreligge fra arkitekten i løbet af en måned. Samtidig vil vi ansøge om fondsstøtte til udførelse af arbejdet, der gerne skulle realiseres i perioden november 2016 -marts 2017. Udgifterne ansås at beløbe sig til 1,7 - 2 mi kr. Lejligheden vil herefter på helt anden vis end i dag kunne gøres til genstand for udlejning og derved bidrage til Oddens driftsøkonomi.

Fremtidige besparelser og indtægtskilder

Så længe den nuværende flexjob ansættelse (20 ti. ugtl) varer, vil der ikke kunne opnås nogen væsentlig lønmæssig besparelse gennem reduktion af åbningstiden. En gennemgang af de sidste fem års regnskaber viser, at der, såfremt der senere vil blive tale om daglig bemanning med timelønnet personale, kan opnås en mindre besparelse ved reduktion af åbningstiden i marts og oktober.

En væsentlig fremtidig indtægtskilde for Odden vil ifølge den førnævnte marketing- undersøgelse derimod være udlejning af herregårdens vestfløj, der nu bebos af en af stifterne af Fonden Victor Petersens Willumsensamling, Victor Petersens enke Kirsten Petersen, der ved overdragelsen af ejendommen til fondet blev sikret en livsvarig boligret. Hertil kommer som nævnt mulige øgede indtægter ved udlejning af den renoverede lejlighed i sydfløjen.

Oddens kulturelle betydning

Vi skal tillade os her at resumere og ajourføre vort høringssvars punkter vedrørende Oddens kulturelle betydning, rolle i lokalsamfundet og relevans for turismen i området.

Oddens fredede bygninger fra 15-1700-tallet er et enestående arkitektonisk og historisk monument i Nordjylland og på landsplan. Det er under tilsyn af Kulturstyrelsen, der påser at fredningsbestemmelserne for bygningerne og området overholdes. Der er, hvad der kun er tilfældet få steder, fuld offentlig adgang til herregårdens bygninger og omgivelser.

Bygningerne har siden 1989 rummet en enestående samling på ca. 1500 arbejder af en af Danmarks største kunstnere, J.F. Willumsen. Der er aktuelt en stigende interesse for Willumsens værk, i 2016 finder således to

store udstillinger sted på kunstmuseerne i Skagen, Frederikssund og Århus. Ikke færre end 90 arbejder er udlånt fra samlingen på Odden til Skagens Museum og J.F. Willumsens museums særudstilling.

Om samlingens betydning henvises til udtalelse fra Henrik Wivel (høringssvaret, bilag 1).

Lokalsamfundet

Odden har i de 25 år, hvor den erhvervsdrivende fond Victor Petersens Willumsen-samling har været ejer, gennem en lang række kulturelle arrangementer med stedlige, nationale og internationale kræfter bidraget til landsdelens og områdets kulturelle liv.

Herregården er hjemsted for mange kulturelle aktiviteter i lokalsamfundet. Vi afholder koncerter med lokale og udefra kommende musikere og kor (Nordsøkoret, Bjergby-Mygdal voksenkor, spillemandsensemblen, Sindal Brass Band, ensemblet Nordstrand m.fl.) og arrangerer foredrag og koncerter i samarbejde med områdets kulturelle foreninger og oplysningsforbund. Talentelever fra musikskolen har haft mulighed for på Odden at spille til koncert. Vi har i tre år haft et samarbejde med gæstesangere fra musikkonservatoriet i Köln. Carl Nielsens 150-års jubilæum blev i 2015 markeret med to koncerter med samtlige klaverværker og en marionetteforestilling, skabt på initiativ af Odden og opført af Skørping Marionetteater, indtalt af skuespillere fra Vendsyssel Teater.

Udeområderne bruges af spejderne i området, Bjergby-Mygdal Idrætsforening, Vendsyssel Langbuelaug, BMI m.fl. til aktiviteter. Der har været afholdt friluftsgudtjenester på Odden siden 2013.

I 2013 var Odden rammen om et storstilet weekendarrangement, der inddrog alle lokalsamfundets foreninger, skole, kirke og en række enkeltpersoner, heriblandt dagplejemødre, lokale kunstnere og kunsthåndværkere. Over 2000 personer tog del i denne folkefest. Siden har vi tre gange arrangeret åbne week-end'er med medvirken af mange lokale kræfter. I efteråret 2015 blev arrangementet udvalgt til støtte fra Realdanias kampagne "Fremtidens herregård".

D. 21-22. maj 2016 afholdes i samarbejde med Landsbyrådet for Bjergby-Mygdal og en lang række aktører en ny week-end under titlen Åbne landsbyer, der for Oddrens vedkommende bl.a. involverer fællesspisning for 250 personer, marionetteater, gymnastikopvisning, bueskydning, optræden af kor og unge fra Hjørring musiske skole, arbejdende værksteder og kreative kurser. Der bliver begge dage arrangeret busforbindelse mellem Bjergby og Odden.

Vi henviser til Fæstebondeforeningens og Landsbyrådets udtalelser, bilag 3-4.

Skole

Odden bidrager til Hjørring Kommunes katalog over undervisningstilbud til skolerne. Selvom vi ikke som de øvrige kulturinstitutioner har ansat personale, kan vi tilbyde professionel medvirken, da der blandt de frivillige er folk med mange års undervisningserfaring fra folkeskolen og fra museumsformidling. Vi deltager også sammen med Hjørring Kommunes øvrige kulturinstitutioner i projektet "Op på den høje klinge", der er rettet mod børn og unge. I den store samling af Willumsens tegninger, hvoraf c. 800 er udstillet, kan børn og unge se alle aspekter af denne kunstform og selv prøve kræfter med den. Også herregårdens 500-årige historie afgiver egnede undervisningstemaer i forskellige fag

Vi henviser til udtalelse fra Bjergby Skoles leder (høringssvarets bilag 5).

Turisme

Herregården Odden og Willumsen-samlingen tiltrækker, som det fremgår af vor gæstebog, turister fra hele Danmark, samt fra Norge, Sverige, Tyskland, Holland, England og USA. Statistikken fra vor hjemmeside med tysk og engelsk sprogversion dokumenterer ligeledes, at Odden har et såvel dansk som udenlandsk publikum.

Kombinationen af den 600 år gamle bygning og den store kunstsamling appellerer til et særligt segment af turister, hvoraf mange overnatter eller opholder sig i området i længere tid i sommerhusområderne, og gerne aflægger gentagne besøg på Odden. Vi har samarbejde med overnatningsteder og FDM i form af rabatordninger.

Odden har modsat de fleste andre turistmål i området åbent *alle* dage i ugen, også i de dele af året, der ligger udenfor den gængse turistsæson. Selvom dette ikke er umiddelbart rentabelt for Odden, er det yderst påskønnet af de besøgende og er med til at udstrække turistsæsonen i området. Denne opfattelse deles af de turistkontorer, som vi samarbejder med, dels direkte, dels gennem fælles kampagner, hvor Odden markedsføres på elektroniske sites og i brochurer. Også Hjørring Kommune reklamerer med Odden.

Oddens egne brochurer distribueres til en lang række adresser i Nordjylland, og vi har udsendt tilbud om gruppebesøg til menighedsråd, højskoler og andre institutioner i store dele af Jylland. I den genopførte hestestald vises en særudstilling om Oddens historie. Der er handicaptoliet, køkken og plads til at modtage større busselskaber og grupper, og fri adgang til lokalet i Oddens åbningstid. Hestestalden og dens faciliteter er et godt aktiv for cykelturismen i området, ligesom den indgår centralt i de nyanlagte naturstier og den etablerede kunstrute.

Der er gode muligheder for at øge antallet af kunstinteresserede turister fra ind- og udland til området gennem et samspil mellem Vendsyssel Kunstmuseums fornemme Niels Larsen Stevns-samling og Willumsen-samlingen. Man vil herigennem kunne skabe et supplerende alternativ til museerne i Skagen, tiltrække en del af deres publikum, fremme indlandsturisme og støtte sommerhusudlejningen.

Sidste år og igen i år arrangerer Fæstebondeforeningen tre aftener for turister med omvisning i samlingerne, 3 retters middag og musikalsk optræden af lokale musikere. Billetter til arrangementerne sælges bl.a. af turistkontorerne via sitet "Oplev Danmark" og henvender sig specielt til sommerhusturister. Odden medvirker således aktivt til at øge antallet af overnatninger og til omsætning i andre erhverv.

Vi henviser til udtalelse fra turistkontorerne i Hjørring, Hirtshals og Tversted (høringssvarets bilag 2).

Konklusion

Da ingen kulturinstitutioner kan drives med fuld balance mellem indtægter og udgifter vil også Odden fortsat have behov for støtte. Støttebeløbet kan både på kort og lidt længere sigt imidlertid reduceres, og vi vil være opmærksomme på at udnytte alle muligheder i denne retning. Men såfremt det ikke er muligt i et eller andet omfang fremover at opnå støtte til Oddens drift, vil konklusionen fra vort høringssvar i 2014 desværre stadig være gældende.

Vi føler et stort ansvar for bevarelsen for offentligheden af den fredede, 600 år gamle bygning, der er en del af landsdelens og nationens historie, og for den enestående samling værker af en af Danmarks største kunstnere. Det er vort håb, at udvalget vil vise forståelse for de kulturelle, historiske og ikke mindst de turist- og beskæftigelsesmæssige værdier og muligheder som Odden allerede har og fremover kan få for Hjørring Kommune. Vi skal derfor bede udvalget om nøje at overveje sin stilling til den fortsatte virksomhed på Odden. Vi vil gerne redegøre yderligere for Oddens forhold og skal derfor tillade os at bede om foretræde og samtidig invitere udvalget til at henlægge et kommende møde til Odden.

På vegne af

Bestyrelsen for Fondet Victor Petersens Willumsen-samling på Herregården Odden
Estrid Mark, formand